

SVENSKT NÄRINGSLIV

Miljö- och energidepartementet
Energienheten
Anna Carlsson

Vår referens/dnr:
117/2018

Er referens/dnr:
M2018/01132/Ee

2018-09-20

Remissvar

Energimarknadsinspektionens rapport Samhällsekonomiska analyser vid investeringar i stamnätet för el

Svenskt Näringsliv har mottagit ovanstående rapport på remiss och vill framföra följande synpunkter.

Positivt förslag om obligatoriska samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar

Svenskt Näringsliv stödjer förslaget om att ett krav på obligatoriska samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar vid investeringar i stamnätet bör införas. Svenskt Näringsliv tror att förslaget har potential att leda till ökad transparens och mer välgrundade investeringsbeslut, som i slutändan är till gagn för kunderna på elmarknaden.

Givet att Svenska Kraftnäts investeringskostnader i slutändan huvudsakligen bekostas av kunderna, är det viktigt att investeringarna i stamnätet prioriteras rätt. I sin nätutvecklingsplan för perioden 2016-2025 var Svenska Kraftnät tydliga med att investeringarna i stamnätet under perioden kommer att ligga på historiskt höga nivåer, och att kostnaden för drift, förvaltning och utveckling av stamnätet under perioden beräknas öka med omkring 100 procent. I ljuset av detta blir det än viktigare med ett beslutsunderlag som underlättar Svenska Kraftnäts arbete med att planera och prioritera mellan olika investeringar.

En ökad transparens kring analyser av den samhällsekonomiska lönsamheten är välkommen. Det har tidigare inte alltid varit helt transparent hur Svenska Kraftnät gjort sina samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar, till exempel i fallet med den omdiskuterade Gotlandskabeln som avbröts på grund av just bristande samhällsekonomisk lönsamhet. En mer transparent process och metod som gör det möjligt för berörda aktörer att ta del av Svenska Kraftnäts beslutsunderlag, även i ett tidigt skede, vore önskvärt.

Energimarknadsinspektionen föreslår att enbart samhällsekonomiskt lönsamma stamnätsinvesteringar ska kunna beviljas koncession, förutsatt att det inte finns särskilda skäl att frånga detta krav. Svenskt Näringsliv anser att det bör bli obligatoriskt för Svenska Kraftnät att göra en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning, som också används som ett

underlag i ansökan om nätkoncession. Däremot är det mycket tveksamt om det är lämpligt att ställa absoluta krav på samhällsekonomisk lönsamhet för att en nätkoncession ska godkännas. Detta då det dels kräver perfekta modeller och beräkningar, vilket i princip är omöjligt, och dels skapar det frågor och oklara tolkningsutrymmen för vad som anses vara "särskilda krav". Resultaten av den samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningen bör dock fungera som ett tungt vägande underlag.

Komplext att värdesätta leveranssäkerhet

En central, men inte helt enkel, fråga är hur leveranssäkerhet ska värdesättas i en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning. För många företag är en trygg elförsörjning en förutsättning för att kunna bedriva sin verksamhet.

Energimarknadsinspektionen föreslår att konsekvenserna av avsaknad av leveranssäkerhet ska värderas med hjälp av VOLL. Svenskt Näringsliv inser att värdet av icke-levererad el måste värderas på något sätt, men det är viktigt att vara ödmjuk inför det faktum att detta inte är en enkel uppgift. Vad som är värdet av att el inte levereras skiljer sig dels åt mellan olika elanvändare, men det kan också variera över tid. För ett företag kan exempelvis det rådande konjunkturläget påverka förlusten.

Viktig fråga hur geografiska områden hanteras

I rapporten föreslås att analysen inte ska begränsas till Sverige, utan att den ska inkludera samhällsekonomiska nyttor och kostnader även för andra geografiska områden där de förväntade effekterna är signifikanta.

Svenskt Näringsliv anser att det är både rimligt och lämpligt att även ta effekter utanför Sveriges gränser i beaktande, eftersom vi har en hög grad av sammanlänkning med andra länder. Samtidigt är det centralt att de länder som omfattas i svenska analyser också tar effekter i Sverige i beaktan vid sina analyser och investeringsbeslut. Här behövs dialog kring synsätt och metoder för att bedömningarna ska ske på likvärdiga sätt, så att det inte uppstår stora skillnader i hur länderna bedömer effekterna för sina kontra andra länders elkonsumenter.

De samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningarna bör också kunna användas som beslutsunderlag för att fördela kostnader mellan olika länder utifrån var den största nyttan uppstår.

Politiska måluppfyllelsen bredare än de tre mål som anges

I rapporten anges integration av förnybar energi, minskad andel växthusgaser i den nordiska elproduktionen samt integrationen av elmarknader för skapandet av en europeisk elmarknad som de politiska mål som bör tas i beaktan vid de samhällsekonomiska analyserna.

Svenskt Näringsliv anser att detta är en för snäv avgränsning. Energipolitikens tre grundpelare är leveranssäkerhet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet. Det vore därför lämpligt att dessa tre aspekter utgör grunden för analysen av kostnadseffektiv politisk måluppfyllelse.

Är SVK rätt aktör för att analysera alternativ till förstärkt nätkapacitet?

Energimarknadsinspektionen föreslår att Svenska Kraftnät ska analysera alternativ till förstärkt nätkapacitet som del av sitt underlag. Förvisso är det högst intressant att undersöka och utvärdera alternativ till investeringar i stamnätet, i syftet att minska kostnaderna för kunderna. Dock är Svenska Kraftnät ett statligt affärsverk utan rådighet över många alternativa åtgärder, exempelvis ny elproduktion eller alternativa lokaliseringar av anläggningar. I många fall har troligen Svenska Kraftnät heller inte den kunskap som krävs för att på ett korrekt sätt bedöma de alternativa åtgärderna, till exempel när det gäller energieffektivisering eller efterfrågeflexibilitet hos kunder. Eftersom det huvudsakligen är upp till andra marknadsaktörer än Svenska Kraftnät att avgöra huruvida alternativa åtgärder är intressanta och företagsekonomiskt lönsamma att genomföra eller ej, riskerar kravet på att analysera alternativa åtgärder att bli irrelevant.

Det är inte tydligt hur Energimarknadsinspektionen avser att dessa jämförelser med alternativa investeringar ska användas, mer än att de ska inkluderas i den samhällsekonomiska bedömningen. Här vore ett utvecklat resonemang önskvärt.

Stockholm som ovan

Maria Sunér Fleming
Enhetschef energi, infrastruktur och miljö
0733-017315

Linda Flink
Expert Energi och Klimat
070-3634852